

TONINO PICULA SDP-ov EUROPARLAMENTARAC O BUDUĆNOSTI

Hrvatska ne sm ostati izvan Scheng

Hrvatsku tek čeka manevriranje u kompliciranim europskim odnosima radi podrške za ulazak. Bugarska i Rumunjska su ispunile formalne uvjete, ali zbog protivljenja Nizozemske, Francuske i Njemačke još nisu ušle. Za pretpostaviti je kako ćemo se i mi suočiti s »pokretom otpora« nekih članica

Denis ROMAC

Eurolamentarac Tonino Picula (SDP) nedavno je izabran za koordinatorku grupe Socijalista i demokrata (S&D) u Odboru za vanjske poslove Europskog parlamenta (EP) za vanjsku politiku. Vanjska politika Europske unije još od početka devedesetih, kada je i uspostavljena, najveća je žrtva nacionalnih politika članica EU, osobito najvećih, koje ne žele prepuštiti Europskoj uniji taj važan segment ukupne politike.

Kako u takvim okolnostima Europa može formulirati i provoditi jedinstvenu politiku prema trenutno najvećim izazovima, kao što su odnosi sa SAD-om, Rusijom, Bliskim istokom...? Je li strateška i sigurnosna autonomija EU uopće moguća?

- EU se treba početi transformirati iznutra kako bi bila u stanju nositi se s golemim pritiscima koji dolaze izvana. Desni populizam, za koji mislim da je svoj zenit u EU dosegao tijekom kampanje uoči europskih izbora, kada je podbacio u odnosu na očekivanja, nastao je kao reakcija na pogrešne europske mjere stezanja remena u prvoj fazi velike recesije. Nasuprot tome, platforma na kojoj je Ursula von der Leyen dobila povjerenje u EP-u temelji se na velikom broju ustupaka S&D-u, upravo u smislu jačanja socijalne komponente budućih politika EU-a, odnosno borbe protiv rastuće nejednakosti.

Zauzimat ću se da se programi energetske tranzicije s otoka prošire i na ruralne sredine na kopnu

Kakva je budućnost europske politike prema otocima, koja je nedavnim preporukama iz proljetnog paketa europskog semestra prepoznala važnost energetske tranzicije na otocima?

- Borba protiv klimatskih promjena, zaštita okoliša, energetika i sigurnost četiri su najvažnije teme sljedećeg sedmogodišnjeg proračunskog razdoblja za Europsku uniju od 2021. do 2027. Borbi protiv klimatskih promjena bit će namijenjeno najmanje 20 posto tog proračuna. Takav je već i proračun za 2020. godinu. U tom kontekstu, pitanje energetske tranzicije sa sobom otvara mnoge izazove, ne samo okolišne, već i gospodarske, vanjskopolitičke, industrijske i socijalne. Ali baš preko energetske tranzicije, otoci su po prvi puta postali trajan dio europske agende. Već kroz prve natječajne koje je Tajništvo za otok Europske komisije raspisalo, deset hrvatskih otoka postaju laboratoriji energetske tranzicije u manjim sredinama, a u ovom ću se mandatu zauzimati da se taj tip programa proširi i na ruralne sredine na kopnu, kao i na udaljene mikrorogije i sredine u zemljama članicama. S jedne strane, energetska tranzicija na otocima poboljšat će kvalitetu života na njima, a s druge dati praktična rješenja primjenjiva u drugim sredinama. Kad govorimo o energetske tranziciji kao velikom europskom projektu, treba biti svjestan da on podrazumijeva i ozbiljne socijalne transformacije, zbog čega sam i podržao uspostavljanje najmanje pet milijardi eura vrijednog socijalnog fonda za amortizaciju posljedica promjene radnih uvjeta i radnih mjesta u mnogim industrijama.

Kakve to veze ima sa sadašnjom i budućom zajedničkom vanjskom i sigurnosnom politikom EU? Opovrgnuto nezadovoljstvo građana EU štednjom u najbogatijoj svjetskoj ekonomskoj zajednici i porast populizma iskoristili su njezini geopolitički i ekonomski rivali, koje ste i naveli. EU se danas premijerno susreće s jedne strane s administracijom potpuno nepredvidivog Donalda Trumpa, koji u snažnoj EU vidi neprijatelja, a s druge s Putinovom Rusijom, koja geopolitički utjecaj crpi iz isporuka energenata članicama Unije. Tu je i Kina, koja zajedničke nastupe članica EU prema trećima pokušava nagristi kroz pokušaje bilateralnih sporazuma o novom Putu svile. Zemlje članice EU-a objektivno nikada nisu bile bogatije nego sada, a to bogatstvo, ekonomska i politička snaga, posljedice su povijesno opravdanog europskog projekta.

Pokret otpora

- Od tih činjenica polazim u afirmaciji buduće agende kao koordinatorku S&D-a za vanjsku politiku. Kao koordinatorku inzistirat ću na aktivnijoj ulozi EU-a u međunarodnim odnosima, odnosno djelotvornijim pristupima na uklanjanju uzroka ekonomskih migracija i onih uzrokovanih klimatskim faktorima i sukobima. EU mora s razine soft power prerasti u smart power igrača u međunarodnim odnosima, biti politički i ekonomski prisutnija u regijama najviše pogođenim klimatskim promjenama, ekonomskom nejednakošću i sukobima. Konkretno, ne smije

D. KOVAČEVIĆ

bježati od svoje uloge globalnog lidera u pružanju razvojne pomoći, mora inzistirati na promicanju poštenijih trgovačkih praksi odnosno vezivanja sporazuma o međunarodnoj trgovini za klauzule o poštivanju ljudskih prava i zaštite okoliša.

Kako spasiti Schengen? Hoće li do hrvatskog pristupanja Schengenu išta ostati od Schengena, koji je smatran najvećim postignućem europskih integracija?

- Pitanje opstanka Schengena je gotovo sublimacija dileme o izglednosti opstanka EU-a u ovim turbulentnim vremenima. Za nas ima posebnu važnost. Hrvatska kao nevelika članica EU-a s najduljom kopnenom vanjskom granicom ne bi smjela ostati izvan schengenskog područja zbog najmanje dva razloga. Prvo, izrazito smo turistička zemlja čija ekonomija ovisi o propusnosti granica prema našim EU susjedima i dostupnosti građanima drugih članica otuda dolazi najveći broj naših gostiju. I drugo, događaji proteklih godina pokazuju u kojoj je mjeri Hrvatska izložena različitim migrantskim rutama. I političkim posljedicama koje one izazivaju. Ne smijemo ostati na vjetrometini, nažalost, slabo definirane zajedničke europske politike azila i migracija.

Odlazeća Junckerova komisija bi

u zadnjim danima svog mandata još ovaj mjesec trebala potvrditi kako je Hrvatska ispunila uvjete za pristupanje schengenskom području. U EP smo dobili podršku za hrvatski ulazak po ispunjenju uvjeta, ali pridruživanje moraju ratificirati sve članice. No, Hrvatsku tek čeka manevriranje u kompliciranim europskim odnosima radi podrške za ulazak. Poznato je da su Bugarska i Rumunjska ispunile formalne uvjete, ali zbog protivljenja Nizozemske, Francuske i Njemačke još nisu ušle. Za pretpostaviti je kako ćemo se i mi suočiti s »pokretom otpora« nekih članica.

U širem europskom kontekstu, nužno je da članice EU-a u novom petogodišnjem mandatu europskih institucija donesu rješenja koja će na adekvatan način tretirati migrantske pritiske nastale nedavnim ratovima, ekonomskom nejednakošću i klimatskim promjenama, odnosno zajedničku politiku azila i migracija.

Trebamo pomoći susjedima

Zašto su militarizacija granice i žilet-žica pogrešni?

- Jer se nalaze na potpuno suprotnoj strani velike, povijesno opravdane ideje koja je zaslužna za besprimjerno uspješan projekt EU-a kao zajedničkog prostora zemalja članica. Upravo

je uspostava schengenskog područja najvećem broju građana EU-a omogućila kretanje bez graničnih kontrola unutar teritorija bloka. To je jedno od najmarkantnijih postignuća EU-a, odraz vrijednosti na kojima se ona temelji i cilj kojem se teži.

Kako gledate na politiku proširenja EU-a na zapadnom Balkanu?

- Nisam optimist, premda je Prijedlogom uspostavljanja prepristupnog alata IPA III vrijednog 14,5 milijardi eura u periodu od 2021. do 2027. (o čemu ću izvještavati u ime Odbora za vanjske poslove Europskog parlamenta), EU ipak dala zemljama kandidatkinjama i potencijalnim kandidatkinjama novu perspektivu. Bez obzira na očigledan zastoj politike proširenja, njen je nastavak u hrvatskom ekonomskom i vanjskopolitičkom interesu. Za nas je strateški važno da svim granicama imamo prosperitetne susjede s kojima dijelimo iste EU agende. Upravo su novim, većim paketom IPA III članice EU-a i same potvrdile svjesnost potrebe za napretkom u regiji, no Hrvatska će morati djelotvornije lobirati kod drugih članica za EU perspektivu zemalja zapadnog Balkana. Osim toga, Hrvatska će i sama trebati više pomoći kandidatkinjama da se što bolje pripreme za izazove pristupanja, jer im možemo ponuditi obilan pregovarački know how uz iskustvo prvih godina članstva.

Nova predsjednica Europske komisije Ursula von der Leyen sastala se u Bruxellesu s hrvatskom kandidatkinjom za europovjerenicu Dubravkom Šuicom, a da vlada u tom trenutku o tome uopće nije odlučivala, niti je s prijedlogom bio upoznat Sabor. Premijer je političare i komentatore koji su upozorili na nepoštivanje procedure proglasio neznačicama. Je li ovako nešto uobičajeno u drugim članicama EU-a, kao što to tvrdi premijer?

- Prakse kandidiranja su raznolike jer vlade zemalja članica postupaju u skladu sa svojim političkim i demokratskim običajima. Kod nas je, nažalost, Sabor u mandatu ove Vlade već nepovratno degradiran notornom kupoprodajom zastupnika i pristranim interpretacijama ključnih dokumenata tako da je postupanje premijera u ovom slučaju samo dodatno pozicioniralo parlament na rep relevantnih zbiljanja. Otud i razumljivo nezadovoljstvo oporbe i javnosti procedurom imenovanja.

Otrovni nadriječnici

Kako komentirate način na koji se vlast u Hrvatskoj nosi sa sve češćim napadima na pripadnike srpske manjine? Kako čelnici konsolidiranih demokracija reagiraju u sličnim situacijama? Zašto premijer Plenković ne želi priznati da

EU-a nije ena

Povijest, ali i nedavni slučajevi u nas nam stalno dokazuju da je od govora mržnje do fizičkog nasilja tek korak

je za te napade odgovorna i društvena klima u Hrvatskoj, retorika netrpeljivosti i mržnje?

- Odnos prema manjinskim zajednicama jedan je od osnovnih indikatora zdravlja demokracije u nekoj zemlji. Izgleda kako se frakcija premijera Plenkovića pokušava na čelu HDZ-a održavati kontinuiranim sklapanjem kompromisa sa sve jačom i sve nezadovoljnijom stranačkom desnicom. Takvim kompromiserstvom i sustavnim labavljenjem demokratskih standarda omogućava stalno pomicanje tzv. Overtonovog prozora udesno, čime se u javnom diskursu otvara sve veći prostor nesnošljivosti prema drugima i drugačijima. Povijest, ali i nedavni slučajevi u nas nam stalno dokazuju da je od govora mržnje do fizičkog nasilja tek korak.

Suverenizam je pravi hit među političarima. Nazadnjački uskogrudni nacionalizam umotan u suverenistički celofan bolje se prodaje na političkom tržištu, a suverenizam je popularan čak i među formalno lijevim strankama. Ni SDP nije iznimka. Što vi mislite o suverenizmu, a osobito suverenizmu na ljevici?

- Ako se želimo okrenuti pretpostavkama ovog fenomena, uočit ćemo da EU nije poput npr. SAD-a - zajednička država, nego - zajednica država, a što joj u globalnoj i dubokoj krizi multilateralizma otežava funkcioniranje. Usporedo sa slabljenjem nadnacionalnih ili supranacionalnih entiteta zakonito jačaju, ne samo nacionalni, nego čak i regionalni identiteti. Suverenizam je i arogantna politička reakcija na model neoliberalne globalizacije koji se iscrpio ostavljajući puno više gubitnika nego pobjednika. Stranke iz članica EU-a koje su se odlučile brendirati kao tzv. suverenističke opcije idu, dakle, protiv ideja jednakosti, ravnopravnosti, liberalne demokracije i međunarodne suradnje jer tvrde da ugrožavaju nacionalnu državu. Ni dijelovi socijaldemokracije nisu imuni na cijepljenje takvim suverenizmom budući da nam u postindustrijskom, digitalnom dobu ne pomažu politike zaštite rada i radnika iz 20. stoljeća. Progres koji je socijaldemokracija osigurala Europi bio je moguć jer su socijaldemokrati djelovali kao spona između onih »unutra« i onih »izvana«, na marginama društva. To je zadaća koju bi socijaldemokrati morali opet riješiti jer se čitavi slojevi društva ponovo osjećaju isključenima.